

**Een nieuwe bestemming voor de KRO-studio, een voorlopige
verkenning.**

Inhoud:

<u>De huidige situatie</u>	3
<u>Wat er te zien zal zijn</u>	3
<u>Positie ten opzichte van Beeld en Geluid, de 'Experience'</u>	5
<u>Doelgroepen</u>	5
Jeugd	5
Volwassenen	5
Senioren	6
Onderwijs	6
<u>Te verwachten bezoekersaantallen</u>	6
<u>Fondsen</u>	7
Kosten gebouw	7
Kosten organisatie	7
Inkomsten	7
Opbrengst museum	8
Subsidies	8
Neveninkomsten	8
<u>Collecties</u>	9
<u>Nevenfuncties binnen het KRO-gebouw</u>	10
Archief- en documentatiecentrum	10
Discotheek	10
'Spin-off'	11
<u>Stappenplan</u>	11
<u>Thema's tentoonstellingen</u>	11

De huidige situatie

Al vele jaren staat de KRO-studio leeg. Dit leidt tot achteruitgang van het gebouw terwijl het juist de bedoeling is het als rijksmonument te behouden.

In Nederland bevinden zich collecties gerelateerd aan de KRO, de geschiedenis van Hilversum, radiotechniek, grammofoontechniek en aspecten van de fonografische industrie. Een deel van deze collecties is toegankelijk als particulier museum. Hoewel op zichzelf interessant trekken deze musea weinig bezoekers. Dit komt doordat zij vaak zijn gesitueerd buiten bevolkingsconcentraties en niet professioneel worden beheerd. De situering in de meer perifere, relatief dun bevolkte en overwegend agrarische, gebieden van Nederland is niet 'logisch'. Bezoekers van die streken verwachten of zoeken geen technisch museum, terwijl de streekbewoners niet talrijk zijn en niet zijn gericht op technische geschiedenis. Niet professioneel beheer (waarbij geen oordeel wordt bedoeld over de kwaliteit van het collectiebeheer) leidt tot een te gering aantal openingsuren (soms zelfs alleen op afspraak) en het niet genereren van voldoende publiciteit voor het museum. Zo zijn in Nederland de meeste technische musea, hoewel inhoudelijk vaak van groot belang, vrijwel onbekend.

Daarnaast bevinden zich in Nederland collecties die bijzonder zijn maar ontoegankelijk. Dit is vaak te wijten aan gebrek aan ruimte (men moet zich beperken tot het in depot plaatsen) en gebrek aan tijd bij de collectievormer.

Zowel het studiogebouw van de KRO als de collecties worden in hun voortbestaan bedreigd in deze situatie. Het gebouw vervalst, de collecties zullen na het overlijden van de collectievormer worden verkocht en raken zo versnipperd.

Gebruik van het KRO-studio als museum is een gebouw- en omgevingsvriendelijke bestemming. Het gebouw hoeft aan de buitenzijde niet te worden aangepast (van belang gezien de status van rijksmonument) en voor omwonenden ontstaat geen overlast door toename van autoverkeer. Diverse collecties kunnen in het gebouw worden samengebracht en professioneel worden beheerd. Expositie van (een deel van) de collecties kan desgewenst zeven dagen per week.

Dit geschrift is de weerslag van een bescheiden verkenning naar de mogelijkheid het KRO-gebouw in te richten als een museum dat zich richt op de technische ontwikkeling van omroep, radio, televisie en grammofoon en fonografische industrie. De geschiedenis van de KRO-studio en van Hilversum kan hiermee op logische en ongeunstelde wijze worden verweven daar de raakvlakken legio zijn.

Wat er te zien zal zijn

Het museum heeft als uitgangspunt het gebouw zelf, de KRO-studio. Vanuit de geschiedenis van de KRO wordt de geschiedenis van de omroep en communicatie-technische nijverheid (de Nederlandsche Seintoestellen Fabriek (N.S.F.), later Philips Telecommunicatie) in Hilversum belicht. Het zal mogelijk zijn een deel van de ruimtes in te richten met de oorspronkelijke apparatuur. Men reist als het ware door de tijd en ziet de apparaten in de oorspronkelijke context. Hierdoor ontstaat een bijzondere ensemblewaarde van gebouw en

apparatuur. Zo zullen 'opneemkamers' ingericht kunnen worden stand 1938 (jaar opening KRO-studio), 1950, 1960, enzovoorts.

De apparatuur hiervoor is beschikbaar in diverse collecties (zie hieronder). Wellicht zal het mogelijk zijn apparatuur in bruikleen te ontvangen van Beeld en Geluid. Zo zou het weer ten toon stellen van de eerste Nederlandse radiozender van Idzerda (1919) en de Hoofd Controle Kamer (HCK) uit ca. 1960 in de KRO-studio een belangrijke aanvulling zijn.

Bij de inrichting zal er ook aandacht zijn voor de fonografische industrie (Decca, later Philips Phonografische Industrie, Phonogram, Polygram) die zich, als afgeleide van de omroep heeft ontwikkeld in Hilversum (studio) en Baarn (productie). Van hier uit kan ook aandacht worden besteed aan andere Nederlandse fonografische industrie, bijvoorbeeld Bovema en de grotere particuliere studio's als Geluids Technisch Bureau Bakker (G.T.B.). G.T.B. was een studio in Den Haag die voor Polydor (Gramac Amsterdam) en genoemde firma Bovema (Heemstede) opnames maakte. Voor Polydor werden deze opnames overigens in de KRO-studio gemaakt.

Het museum zal een brede opzet krijgen. Niet slechts een 'mannenmuseum' dat bol staat van de techniek maar juist ook meer met een kunstzinnige invalshoek; aandacht voor ontwerp en presentatie van apparatuur en geluidsdragers (platenhoezen). Daarnaast zullen ook enkele maatschappelijke thema's belicht worden. Bijvoorbeeld de verzuiling. De bezoeker zal inzicht worden verschaft in het hoe en waarom van deze unieke opzet van de Nederlandse media.

De opzet zal een technische reis door de tijd mogelijk maken waarbij de authentieke sfeer frappant zal zijn. Het bijzondere karakter van de collectie wordt versterkt door de combinatie van een oud studiogebouw met de originele apparatuur 'in situ'. Dit is absoluut uniek en daardoor wordt hiermee een attractie voor zelfs een internationaal publiek gecreëerd.

Het KRO-museum (werktitel) wil naast de leek ook de technisch geïnteresseerde bezoeker dienen. Bezoekers en onderzoekers, met een concrete belangstelling voor de materie en/of met specifieke inhoudelijke vragen aangaande de ontwikkeling van techniek, media, omroep, Hilversum zullen het antwoord in het KRO-museum vinden.

Technische musea zijn schaars, niet alleen in Nederland maar ook in Europa. Hilversum krijgt met het KRO-museum een belangrijke toeristische troef in handen. In combinatie met de 'Experience' en een tour langs de studiogebouwen kan op één dag de geschiedenis van omroep en platenindustrie op totaal verschillende manieren worden beleefd. Het unieke karakter van de verzuiling vormt hierbij natuurlijk een thema. Dit alles zal een type 'kwaliteits-toeristen' aantrekken waarvan ook andere bedrijfstakken in Hilversum zullen profiteren.

Samenvattend; het KRO-museum wordt een museum waar op een rustige en ingetogen manier de geschiedenis kan worden ingedronken en begrip voor de diverse ontwikkelingen ontstaat. De presentaties zijn (eventueel door gebruik van nieuwe media) op diverse niveaus waardoor zowel leek als expert kan begrijpen, genieten en leren.

De getoonde objecten zijn van hoog niveau en kunnen zich meten met de (overigens zeer schaarse) buitenlandse musea. Hierdoor zal voor Hilversum een belangrijke regionale, nationale en internationale attractie ontstaan.

Positie ten opzichte van Beeld en Geluid, de 'Experience'

Het karakter van dit museum zal complementair zijn ten opzichte van de 'Experience' van Beeld en Geluid. Wordt daar het accent gelegd op programma's en artiesten, in het KRO-museum zal de invalshoek gericht zijn op apparatuur en technische ontwikkeling. Beide attracties zullen elkaar versterken. Hoewel de naam als werktitel anders doet vermoeden zal het KRO-museum zich richten op de algemene geschiedenis van omroep, fonografische industrie en apparatuur met Hilversum als middelpunt. Met Beeld en Geluid kunnen thema's in de tentoonstelling worden opgezet waarbij beide attracties op elkaar inspelen en, bijvoorbeeld door een 'passe partout' (universeel entreebewijs) bezoek over en weer wordt gestimuleerd. Met Beeld en Geluid zal synergie moeten worden gezocht en gevonden.

Doelgroepen

De laatste decennia is in veel musea het accent komen te liggen op jeugdige bezoekers. Dit is een uitstekende ontwikkeling. Een laagdrempelig karakter, overigens niet alleen ten aanzien van de jeugd, is van belang voor een instituut dat ook daadwerkelijk bezocht wil worden.

Jeugd

Waar de 'Experience' meer gericht is op jeugd, gezinnen en actie zal het KRO-museum een meer ingetogen karakter krijgen en vooral museum zijn. Gebouw en collectie dicteren dit en daarbij is er geen noodzaak voor een tweede 'Experience'. Desalniettemin zullen jongeren in het KRO-museum geboeid raken door het historisch 'vernunft' en de in principe eenvoudige processen die aan de geluidstechniek ten grondslag liggen. Dit kan worden versterkt met incidentele workshops, bijvoorbeeld 'Hoe maak ik een radio met wat ik in de keukenla vind?' of 'De bouw van een grammofoon met weergave via een patatzak' brengen jonge bezoekers letterlijk in contact met de techniek. Vanuit de zo gecreëerde basale kennis zijn de getoonde voorwerpen geen anonieme, passieve museumstukken meer, maar juist dynamische bewijzen van innovatie en ontwikkeling.

Volwassenen

Veel volwassenen vinden in een op het verleden gerichte expositie graag iets terug van hun jeugd. Met de keus van de objecten en de inrichting van (wissel)tentoonstellingen kan gebruik worden gemaakt van het feit dat enthousiasme ontstaat wanneer de herinnering wordt 'getriggerd'. Dan ontstaat ook de juiste stemming om onbekende zaken met belangstelling tegemoet te treden. In gezinsverband zal vader of moeder de kinderen dan ook zelf wat te vertellen hebben. Gezien het bezoek in gezinsbezoek is het echter ook van belang niet-technische aspecten van de onderwerpen te belichten. Verzuiling, (binnenhuis) architectuur van de studio's, vormgeving (apparatuur en platenhoezen) zijn thema's die ook

de niet technisch geïnteresseerde bezoeker aanspreken en via welke misschien zelfs de belangstelling voor techniek ontluikt.

Senioren

Ook de ouderen zullen zich in het KRO-museum goed vermaken. Deze doelgroep is van groot belang. Ouderen zijn talrijk, hebben over het algemeen een ruimer budget (museumwinkel!) en hebben herinneringen. Zij hebben de tijd aan zichzelf en komen ook op de tijdstippen dat jeugd en werkenden het museum vanwege school of baan niet kunnen bezoeken. De 'daluren' in het museum worden zo voorkomen.

Onderwijs

Aansluiting kan worden gezocht bij diverse schooltypen, zowel wat betreft inpassing in het lesprogramma als het scholingsniveau. In het middelbaar onderwijs kan een 'duik in de oude techniek' verhelderend werken bij het begrip van natuurkundige processen. Op alle onderwijsniveaus kan nieuwe techniek inzichtelijk worden gemaakt aan de hand van de oude en wekt de invalshoek vanuit het heden de belangstelling voor het verleden. Door jongeren in contact te brengen met technische geschiedenis ontstaat belangstelling voor techniek, hetgeen zal bijdragen aan een verhoging van belangstelling voor technische vervolgopleidingen. De oude studio apparatuur 'in situ' kan incidenteel worden gebruikt voor onderwijs in de geluidstechnische vakken van bijvoorbeeld de Hoge School voor de Kunsten.

Te verwachten bezoekersaantallen

De situering van de KRO-studio is voor een museumbestemming gunstig. Parkeerruimte is in de onmiddellijke nabijheid schaars, maar het pand ligt op loopafstand van de stations Hilversum (ca. 800 m.) en Hilversum Sportpark (ca. 600 m.). Het gebouw ligt circa 700 m. van de parkeergarage van de Hilvertshof. Op het KRO-terrein zelf is enige parkeerruimte die bestemd zou kunnen worden voor voertuigen van gehandicapten en touringcars.

Het voormalig Omroep- en Fonografisch museum op de Oude Amersfoortseweg trok in de periode rondom het jaar 2000 per jaar gemiddeld, zonder buitengewone inzet (bijv. met wisseltentoonstellingen) ca. 35.000 bezoekers. Hiervan kwam ongeveer de helft op eigen gelegenheid, de rest kwam als onderdeel van een soort 'package deal' met o.a. bezoek aan het Mediapark. In geval van een goed gepropageerde tijdelijke tentoonstelling konden ongeveer 60 tot 65.000 per jaar bezoekers worden geteld. Aangetekend moet worden dat de locatie van het voormalig Omroep- en Fonografisch museum niet gunstig was (verstopt in een woonwijk). De positie t.o.v. mn. station Sportpark was wel uitstekend en de parkeergelegenheid zeer ruim.

Volgens het jaarverslag 2011 trok Beeld en Geluid in dat jaar 216.656 bezoekers. Dit is een totaalcijfer en het betreft dus niet louter de 'Experience'. Het instituut maakt ook melding

van een uitzonderlijk jaar i.v.m. enige jubilea en evenementen. In 2009 bezochten 195.773 personen de 'Experience'.¹

De vraag is of dergelijke bezoekersaantallen met het KRO-museum zouden kunnen worden gerealiseerd en of dit wenselijk zou zijn. Een te grote stroom bezoekers zou een te grote belasting kunnen worden voor gebouw en omgeving, vooral in de vorm van overlast in het verkeer en voor de omwonenden.

Wordt uitgegaan van de in het voormalig Omroep- en Fonografisch museum gerealiseerde bezoekersaantallen dan zou het KRO-museum naar schatting 35 tot 65.000 bezoekers kunnen trekken (95 tot 180 bezoekers per dag). Vanzelfsprekend is enige regulering van de bezoekersaantallen door middel van entreeprijs en openingstijden mogelijk.

Fondsen

In dit stadium van de plannen is het niet goed mogelijk een doortimmerde financiële prognose te geven. Er resten nog teveel vragen tan aanzien van kosten, wensen en mogelijkheden. Hieronder is getracht toch een indicatie te geven.

Kosten gebouw

Volgens de gegevens van het kadaster is het pand in 2002 voor € 1.089.075,- verkocht aan Vesteda Project B.V. in Maastricht. Aankoop van het pand zal in verband met het waarborgen van continuïteit te prefereren zijn boven huur.

De exploitatiekosten van het gebouw zijn op het moment van schrijven onbekend. Naast vaste lasten als verwarming en elektra zal, bij het in gebruik nemen als museum, het gebouw moeten worden opgeknapt en zal een inventaris (meubilair en vitrinekasten) moeten worden aangeschaft.

Kosten organisatie

Professionele opzet vraagt ten minste een directeur en/of conservator, een medewerker behoud en beheer en secretariële ondersteuning. Voorts zullen nu en dan de diensten van een accountant moeten worden ingehuurd voor een jaarlijks financiële verantwoording, evenals menskracht bij de bouw van (wissel)tentoonstellingen. Voor een groot deel (rondleiders, receptie, objectregistratie, museumwinkel) kan worden gewerkt met vrijwilligers en stagiaires.

Inkomsten

Met het oog op de continuïteit van het museum zijn gedifferentieerde inkomstbronnen wenselijk. Het wegvallen van bijvoorbeeld één subsidiegever mag niet leiden tot de ondergang van het KRO-museum.

¹ <http://www.beeldengeluid.nl/jaarverslagen> [16 oktober 2013]

Naast inkomsten uit kaartverkoop en subsidie kunnen ook neveninkomsten worden gerealiseerd uit bijvoorbeeld verhuur van de studio, museumwinkel, een (beperkte) horeca-functie.

Opbrengst museum

De opbrengsten van het museum zijn in dit stadium moeilijk te voorspellen. Deze zijn afhankelijk van vele factoren. Hierbij spelen bepaalde keuzes een rol. Hierboven is al aangegeven dat er redenen kunnen zijn om het bezoekersaantal beperkt te houden. Daarnaast spelen bijvoorbeeld onzekere zaken als seizoensinvloeden een rol.

Wederom uitgaande van de bezoekersaantallen die zijn gerealiseerd in het voormalig Omroep- en Fonografisch Museum (35.000 tot 65.000 bezoekers) en dit gekoppeld aan de toegangsprijs van Beeld en Geluid (€15,- volwassenen, €8,- kinderen) is de opbrengst bij 50% volwassenen en 35.000 bezoekers: €402.500,- en bij 65.000: €747.500,- per jaar. Natuurlijk is dit niet meer dan een grove schatting, waarbij bijvoorbeeld voorbij is gegaan aan het gebruik van de Museumjaarkaart.

Subsidies

Voor het verkrijgen van subsidie kunnen bijvoorbeeld Prins Bernhard Cultuurfonds, de Mondriaan Stichting en/of BankGiroLoterij, Postcode Loterij en andere, nationale en/of Europese fondsen worden benaderd. Vanuit de katholieke wereld kan speciale aandacht (en wellicht ondersteuning) worden verwacht voor het in stand houden van de KRO-studio. Sponsoring kan worden voorgelegd aan bedrijven en industrie uit de telecom sector en leveranciers van (geluids) apparatuur en energie. 'Crowdfunding' kan worden toegepast bij eenmalige projecten, zoals de opzet en inrichting van de tentoonstelling en/of tijdelijke tentoonstellingen.

Nader zal moeten worden onderzocht in hoeverre de status van rijksmonument financiële voordelen biedt. In ieder geval kan op grond van deze status subsidie van Monumentenzorg worden verwacht voor restauratie en onderhoud van het pand.

Ten aanzien van het interieur onthoudt Monumentenzorg zich van het verlenen van subsidies. Een mogelijkheid die tegenwoordig in dit soort situaties wordt toegepast is om ruimtes in het museum te 'veilen'. Hierbij wordt de onderhoudsverplichting voor bijvoorbeeld 5 jaar gegarandeerd door een bedrijf. De naam van deze 'sponsor' wordt ergens in de bewuste ruimte vermeld.

Uiteraard zal, wanneer blijkt dat het KRO-museum in principe te verwezenlijken is, een uitgebreide fondsenwerving en 'public relations' campagne moeten worden opgezet.

Neveninkomsten

Het KRO-gebouw heeft mogelijkheden voor het genereren van neveninkomsten naast de verkregen fondsen uit kaartverkoop en subsidies.

De 'grote studio' van de KRO kan worden benut voor voorstellingen, manifestaties, uitzending, (culturele) film, toneel, uitvoeringen, repetitieruimte voor koren en orkesten en voor het geven van lezingen, seminars en congressen. De situering in een woonwijk (buurtfunctie) en de centrale ligging van Hilversum (nationale functie) is hierbij een voordeel.

De studio kan worden verhuurd als opnamestudio. Hierbij kan dan zelfs de keus worden geboden te registreren met historische of moderne apparatuur. De technische ruimten (met historische apparatuur) kunnen bij filmproducties bijdragen tot een geschiedkundig verantwoorde 'setting'.

Een museumwinkel kan voor aanvulling van de inkomsten zorgen. Hierbij kan samenwerking worden gezocht met enkele speciaalzaken op hi-fi gebied en/of antiquariaten met specialisatie op techniek en/of grammofoonplaten.

Aangezien museumbezoek voor velen gepaard dient te gaan met versterking van de inwendige mens zal een voorziening voor het verkrijgen van eenvoudige spijs en drank niet mogen ontbreken. Mogelijk kan ook hier nog een aanvulling op de inkomsten worden gerealiseerd.

Collecties

In Nederland bevindt zich een aantal collecties op technisch gebied. Deze collecties zijn versnipperd en worden op termijn bedreigd. Zij zijn immers particulier bezit en worden over het algemeen in stand gehouden door de collectievormer. Wanneer deze overlijdt, is er geen overdracht en zal verkoop of vernietiging plaatsvinden. Nederland kent geen technisch museum dat als opvang voor dit technisch erfgoed kan dienen. Om deze reden heeft een aantal verzamelaars een collectief gevormd; de Stichting Telecommunicatie Erfgoed Nederland (sTEN). Doel van deze stichting is om collecties van technische voorwerpen te behouden en opslag- en tentoonstellingsruimte te bieden. Deze functie zou het KRO-museum kunnen gaan vervullen.

Hieronder volgt een kort exposé van collecties die voor tentoonstelling in de KRO-studio beschikbaar zijn. Hiervoor is in principe toezegging van de eigenaren verkregen.

- Jelle Bos (Grammofoonmuseum, Nieuwleusen (Overijssel), op afspraak te bezichtigen), een collectie consumenten afspeelapparatuur (wasrol, grammofoonplaat, band etc.) van ca. 1890 tot ca. 1990.
- Frans Driesens (Radio Amateur Museum, Reusel (Noord Brabant), op afspraak te bezichtigen), een bijna complete collectie ontvangers vervaardigd door de N.S.F. fabrieken te Hilversum, tevens een omvangrijke verzameling ontvangtoestellen van divers fabricaat (amateur en bedrijfsmatig) uit de eerste tien jaar van de radio in Nederland (1919-1929)
- Harry Coster (Audiolab Harry Coster, Hilversum), een collectie matrijzen vervaardigd voor de Nederlandse Decca grammofoonplatenmaatschappij tussen september 1933 en mei 1940. Decca heeft in genoemde periode vele Nederlandse solisten en ensembles vastgelegd. De matrijzen bieden de mogelijkheid dit repertoire in

uitstekende geluidskwaliteit uit te brengen. Op enkele nummers na is de collectie compleet en omvat dus het gehele 'fonds' van genoemde maatschappij in genoemde periode. Het is een goede afspiegeling van de Nederlandse amusementsmuziek, van 'schlagerzanger' Lou Bandy via Ramblers tot jazz van Melle Weersma's Red, White & Blue Aces.

- Wim Heij (Stichting Geschiedenis Geluidsregistratie, collectie niet toegankelijk), een collectie bandopnameapparatuur van rijke schakering, zowel amateur- als professionele apparatuur, ten dele ook afkomstig van de Nederlandse Radio Unie (NRU, sinds 1947 facilitair bedrijf van de Nederlandse Omroepen), periode ca. 1940-2000.
- Tim de Wolf (Stichting Geschiedenis Geluidsregistratie, collectie niet toegankelijk), een collectie bestaande uit apparatuur voor het opnemen van grammofoonplaten (amateur en professioneel) w.o. de platensnijder gebruikt door Decca en Philips tussen 1932 en ca. 1963, een nagenoeg complete collectie Neumann apparatuur, w.o. de wasplaten schaafmachine zoals gebruikt door de VARA. Voorts, aan opname gerelateerde apparatuur (versterkers, microfoons), apparatuur afkomstig van (en vervaardigd door) de Nederlandse Radio Unie (snij-apparatuur, bandopname-apparatuur, lijnsets, luidsprekers, regeltafels). De collectie omvat ook vele grammofoons waar onder veel van uitzonderlijke kwaliteit. Daarnaast omvat de verzameling veel documentatiemateriaal en foto's, onder anderen unieke beelden van de opname van Polydor platen in 1941 in de KRO-studio door G.T.B.

In de collectie van De Wolf bevindt zich apparatuur uit de KRO-studio welke daar in 1938 is geïnstalleerd. Tevens beschikt De Wolf over bouwtekeningen van de 'opneemkamer' van de KRO. Hierdoor zal het mogelijk zijn genoemde ruimte terug te brengen in de situatie zoals deze bij oplevering van de studio was. Een en ander kan in operationele toestand worden gebracht.

Nevenfuncties binnen het KRO-gebouw

Archief- en documentatiecentrum

Genoemde collecties bestaan niet louter uit apparatuur. Veelal hebben de verzamelaars zorg gedragen voor een goede documentatie van hun objecten. Flankerend zijn collecties gevormd met vakliteratuur, rapporten, tijdschriften, folders en gebruiksaanwijzingen. De KRO-studio biedt voldoende ruimte voor het onderbrengen van de 'papieren' en wellicht kan zelfs aan onderzoekers en serieus geïnteresseerden toegang worden geboden.

Discotheek

Producten van en voor de apparatuur, geluidsdragers (o.a. band en plaat) dienen een plek te krijgen. Zij vormen een onlosmakelijk onderdeel van de historische apparatuur, zijn letterlijk de 'raison d'être' ervan. Ook dit materiaal is over het algemeen in genoemde collecties ruimschoots aanwezig. Daarnaast kan de KRO-studio ook in de opvang van specifiek op geluidsdragers gerichte collecties een rol spelen. Onlangs is bijvoorbeeld in samenwerking met enkele oud-medewerkers van Radio Nederland Wereldomroep voorkomen, dat de collectie grammofoonplaten van genoemde omroep zou verdwijnen. Deze collectie is nu

elders ondergebracht, maar zou kunnen terugkeren naar Hilversum. Verwerving, ontsluiting en aanbieder van oude opnamen, langs digitale weg, zou een belangrijke aanvullende functie van het museum kunnen worden. Aangezien Beeld en Geluid ook al dergelijke activiteiten ontplooit dient dit uiteraard gecoördineerd te worden.

'Spin-off'

Met het KRO-museum krijgt Hilversum er een toeristische attractie bij. Naast het op unieke wijze behouden van een historisch studiogebouw heeft de inrichting als museum economische voordelen voor plaats en regio. Zo zullen er enkele arbeidsplaatsen ontstaan, mogelijkheden voor stageplaatsen, mogelijkheden voor vrijwilligerswerk en heeft een en ander positieve effecten op horeca (restaurant- en cafébezoek, logies, catering).

Thema's:

Stappenplan

Een stappenplan kan houvast bieden voor het te volgen traject. Van dit plan zullen onder andere de volgende punten deel uit kunnen maken:

- Contact leggen met de eigenaar van het gebouw. (Is het gebouw te koop en tegen welke prijs?).
- Vorming van een comité van aanbeveling.
- Vorming van een commissie van advies. (haalbaarheid plannen, juridische aspecten, technische voorzieningen)
- Nader uitwerken van de plannen.
- Onderzoek welke kosten gemoeid zijn met de inrichting van de KRO-studio als museum. (herstel, aanpassing, klimaat, vitrines)
- Onderzoek welke kosten gemoeid zijn met het bestuur, behoud en beheer van museum en collecties, uitwerken van een ondernemingsplan. (benodigde medewerkers, depotruimte, klimaateisen, onderhoudskosten)
- Fondsenwerving
- Oprichting van een stichting die zich belast met het verwerven van het gebouw en opzet van het museum.
- Werving en selectie van medewerkers
- Coördinatie van (ver)bouw
- Coördinatie van inrichting

Thema's tentoonstellingen

Ten slotte ter illustratie enkele thema's (soms overlappend) die in het museum (eventueel als wisseltentoonstelling) belicht kunnen worden:

- Ontwikkeling van Hilversum van weversdorp tot mediastad.
- Ontwikkeling van omroepetechniek
- Ontwikkeling en werking van opname- en weergavetechniek (mechanische en magnetische registratie)
- Vormgeving van apparatuur (design)

- Ontwerp verpakking van geluidsdragers door de industrie (hoesontwerpen)
- Verzuiling van omroep en samenleving
- Opname en productie (en technische innovatie) van grammofoonplaten (logica in de ontwikkeling, waarom die vreemde snelheden? 33,3 45 en 78 toeren voor platen, 4,75, 9,5, 19, 38 en 76 cm/sec voor band)
- Concurrentie van producenten (Bijvoorbeeld: hoe N.S.F. / Philips de kleine radiofabrieken in Nederland heeft opgeslokt.)
- Pionierende industrie in Nederland (radio, taperecording)
- Succesvolle ondernemers op radio-technisch gebied (bijvoorbeeld de geschiedenis van Amroh Muiden)
- De geschiedenis van de Nederlandse Seintoestellen Fabriek Hilversum
- Streven naar 'high fidelity'; van de Bettini weergevers van rondom 1900 via exponentiële hoorn, elektrische opname, 'bi-ampli' en stereo naar het digitale tijdperk.
- Het gebruik van radio en grammofoon in de voormalige koloniën.
- De gesproken brief als fenomeen in de communicatie tussen uitgezonden militairen en het thuisfront. Vele gesproken brieven zijn voor de Dienst Welfare opgenomen door Geluidstechnisch Bureau Jac van der Klei, toen gevestigd in de Nassaulaan, Hilversum.
- Streven naar miniaturisering van afspeelapparatuur
- Adverteren van apparatuur en geluidsdragers
- Knutselen in techniekland. Producten van knutselaars in het verleden (radio, grammofoon, opnameapparatuur) maar ook: hoe maak je een radio met wat je in de keukenla vindt? Een patatzak als grammofoon.

Naar ik hoop zal deze schets aanleiding zijn tot het nader ontwikkelen van plannen en uiteindelijk het realiseren van een prachtige attractie in de vorm van de KRO-studio als 'zalig oord' voor technisch erfgoed.

Tim de Wolf,
20 oktober 2013